

Read the full book on:
[10.1787/growth-2012-en](https://doi.org/10.1787/growth-2012-en)

Reformy hospodářské politiky 2012. Cesta růstu

Přehled v českém jazyce

- *Cesta růstu* je výroční zpráva OECD informující o pokrocích dosažených ve strukturálních politikách v zemích OECD. Jsou v ní identifikovány priority strukturálních reforem zaměřené na zvýšení reálného důchodu v jednotlivých zemích OECD a v klíčových nově se prosazujících ekonomikách (Brazílii, Číně, Indii, Indonésii, Rusku a Jihoafrické republice). *Cesta růstu* ve své analýze také pravidelně prověřuje implementaci reforem ve všech uvedených zemích.
- V této zprávě jsou uvedeny mezinárodně srovnatelné ukazatele, které umožňují porovnání ekonomické výkonnosti jednotlivých zemí a jejich strukturálních politik v širokém spektru oblastí. Ke každému problému rovněž existuje několik tematických studií.

OECD identifikuje priority strukturálních reforem zaměřené na zvýšení reálného důchodu v analýze, která je součástí zprávy *Cesta růstu*. Pro jednotlivé země OECD jsou tyto priority uváděny již od roku 2005 a počínaje vydáním 2011 jsou zahrnuty i tzv. země BRIICS – Brazílie, Čína, Indie, Indonésie, Rusko a Jihoafrická republika, tedy nejdůležitější nečlenské státy, se kterými OECD úzce spolupracuje. Tento proces poskytuje vládám nástroj, s jehož pomocí mohou navrhnout politické reformy, které v dlouhodobém horizontu ovlivní životní úroveň jejich obyvatel. Analýza uváděná ve zprávě *Cesta růstu* je od pittsburghského summitu v roce 2009 využívána v rámci procesu vzájemného hodnocení G20.

Toto nové vydání zprávy *Cesta růstu* posuzuje pokrok dosažený jednotlivými zeměmi v rámci strukturálních reforem od počátku krize a pokrývá celé období od roku 2007 do roku 2011. Krize nás postavila před nové politické úkoly, poučila nás, ale také zdůraznila nutnost mnoha priorit uvedených ve zprávě *Cesta růstu*. Níže jsou uvedeny hlavní reformní vzorce objevující se v průběhu let od počátku krize, které jsou shrnuty v přehledu (kapitola 1) a podrobněji popsány v poznámkách pro jednotlivé země (kapitola 2):

- Tempo reformy, měřené citlivostí zemí na reformní priority popsanou v předchozích vydáních zprávy *Cesta růstu*, bylo celkově vyšší po krizi než před ní.
- Tempo a povaha reforem byly však v jednotlivých fázích výrazně odlišné. Recese roku 2008 nejprve strukturální reformy v zemích OECD zbrzdila. Hlavní starostí byla naléhavá potřeba stabilizovat agregátní poptávku a poskytnout finanční pomoc nezaměstnaným. S tím, jak se potřeba střednědobé fiskální konsolidace stávala palčivější, byly reformy implementovány v těch oblastech politiky, které by mohly napomoci fiskálním úpravám, jako jsou penzijní systémy, systémy sociálního zabezpečení a reformy ve veřejném sektoru.
- Krize a následně pomalé ožívování zafungovaly jako katalyzátor strukturálních reforem obzvláště v zemích OECD, kde jsou reformy nejvíce zapotřebí. Země OECD s nižšími příjmy, v nichž jsou reformy obecně více potřeba, a země, které zaznamenaly během krize nejvyšší nárůst nezaměstnanosti, aplikovaly příslušné priority vyplývající ze zprávy *Cesta růstu* aktivněji.
- Potřeba konsolidovat veřejné finance a finanční tlak pramenící z rychle narůstajícího globálního dluhu byly od roku 2009 dalším popudem k reformám, který byl v rozporu s předešlými známkami toho, že fiskální napětí vede ke zbrzdění reforem. Obzvláště v poslední fázi krize jsme zaznamenali urychlení politicky citlivých reforem určených k podpoře potenciálního růstu, znovuzískání cenové konkurenceschopnosti a obnovení udržitelnosti rozpočtu v zemích zasažených evropskou dluhovou krizí.
- Na země BRIICS měla krize menší a kratší dopad, ale současně více ozřejmila potřebu opatření, která by mohla vést ke obecnějšímu růstu. Všechny nově se prosazující ekonomiky, které jsou zde zmiňovány, implementovaly politiky zaměřené na zvyšování kvality a prostupnosti svých vzdělávacích systémů, avšak na zapracování ostatních důležitých priorit, jako např. odstraňování bariér přímých zahraničních investic a podporu právního státu, se koncentrovaly méně.
- Vezmeme-li v úvahu počiny z uplynulých let, je třeba upřednostňovat politiky, které mohou podpořit pracovní místa v kontextu pokračující fiskální konsolidace:

* Efektivní aktivní politiky trhu práce zaměřené na přeškolení osob, které přišly o práci, a povzbuzování k návratu do práce mohou zkrátit trvání nezaměstnanosti. Existují vážné důvody pro to, aby byly tyto politiky chráněny před snahami fiskální konsolidace a aby byly doplněny o reformy podpory v nezaměstnanosti, jakmile bude spolehlivě dosaženo oživení poptávky na trhu práce. Zejména lze postupně snižovat s krizí spojený nárůst úrovně podpory a/ nebo délku jejího trvání, zatímco některá nedávná rozšíření rozsahu podpory v nezaměstnanosti lze zachovat natrvalo.

* Prorůstové daňové reformy by mohly posílit oživení množství pracovních míst a současně tak napomoci fiskální konsolidaci, pokud budou implementovány způsobem zvyšujícím daňový výnos. Mezi tato opatření patří odstranění daňových výdajů a převedení daňového zatížení na daňové základy, které nemají tak negativní vliv na zaměstnanost a růst, jako např. daň z nemovitosti, spotřební a environmentální daně.

* Pro mnoho zemí OECD – zvláště v Evropě – jsou prioritou reformy trhu produktů, které by mohly mít skutečně rychlý vliv na růst, zvláště pokud budou implementovány v určitých chráněných sektorech, jako je např. maloobchodní prodej a odborné služby, kde je potenciál pro rychlé vytvoření pracovních míst poměrně vysoký.

* V ekonomikách, které se potýkají s opakovaným ekonomickým propadem, bude důležité, aby politická reakce vycházela z lekcí, které nám uštědřila krize, co do funkčnosti opatření týkajících se tlumení vlivu slabé aktivity na trh práce, jako např. využívání systému krátkodobých pracovních příležitostí.

Přestože krize zdůraznila nutnost strukturálních reforem a představuje impuls k dalším opatřením, existují obavy, že některé z nich by mohly mít v krátkém období neblahý dopad, např. pokud by dále oslabovaly agregátní poptávku. Kapitola 4 čerpá z 30leté zkušenosti zemí OECD s reformami a ozřejmuje krátkodobý vliv strukturálních reforem. Nabízí mnohá poučení o tom, jak koncipovat aktuální reformní agendu způsobem, který by pomohl nastartovat oživení:

- Obavy z možných negativních krátkodobých dopadů strukturálních reforem se zdají být přehnané. Zdá se, že některé strukturální reformy podněcují růst dosti rychle, přičemž obvykle nevyžadují krátkodobé náklady, nebo jen ve velmi malé míře.
- Kompletní realizace přínosů reforem však často trvá dlouho – obvykle několik let.
- Na krátkodobé dopady reforem mají vliv také cyklické podmínky. Existují důkazy o tom, že v „horších časech“ mohou určité reformy pracovního trhu (obzvláště systémů podpor v nezaměstnanosti a ochrany pracovních míst) ekonomickou situaci dočasně zhoršit. V ekonomikách potýkajících se s krizí, kde nejsou současné politiky jasně považovány za scestné, proto může být vhodnější provést takové reformy až tehdy, jakmile pracovní trh vykazuje jasné známky oživení.
- Dobře koncipovaný balík reforem na trhu práce a produktů může přinést nejvyšší zisk a zmírnit přechodné náklady některých individuálních reforem – reformy zahrnující liberalizaci trhů produktů spolu s ochranou pracovních míst nebo podporou v nezaměstnanosti mohou například zmírnit potenciální pokles reálných mezd spojený s posledně jmenovaným.
- Krátkodobý vliv strukturálních reforem bude výraznější, pokud bude efektivní komunikační strategií a silným a dobře regulovaným bankovním sektorem dosaženo důvěry a domácnosti a firmy budou stimulovány k výdajům spojeným s budoucími zisky generovanými v důsledku reforem.

Zvětšování rozdílů v úrovních příjmů ve většině zemí OECD v průběhu posledních desetiletí poukázalo na obavy, že by strukturální reformy – a tedy některé z priorit, které jsou uvedeny ve zprávě *Cesta růstu* – mohly zvýraznit příjmovou nerovnost. V kontextu krize nabyly tyto obavy na významu, obzvláště v zemích, kde je současné reformní konání poháněno primárně fiskálně konsolidačními cíli. Kapitola 5 zkoumá komplementaritu a vzájemné přínosy snižování nerovností a podpory ekonomického růstu:

- Mnohé strukturální reformy nesou dvojitě ovoce, neboť snižují důchodové nerovnosti a současně dlouhodobě vedou ke zvýšení HDP na hlavu. Jako příklad lze uvést znatelné usnadnění akumulace lidského kapitálu na sekundární úrovni, zlepšení efektivity a rovné dostupnosti vzdělávání, zmenšení duality pracovního trhu, podporu integrace imigrantů a podporu participace žen na trhu práce. K oběma těmto cílům obvykle přispívá i snižování daňových výdajů spolu se snižováním marginálních daňových sazeb.
- Naproti tomu jiné reformy mohou navozovat rovnováhu mezi růstem a distribucí příjmů. Například posunutí daňového mixu směrem od zdanění práce a daní z příjmů právnických osob směrem ke spotřebním daním zlepšuje motivaci k práci, úsporám a investicím, ale může oslabovat ekvitu. Ke zmírnění tohoto vlivu však lze použít peněžní transfery zaměřené na nižší příjmové skupiny.

Distribuce příjmů není formována pouze dlouhodobými trendy, jako jsou politické a institucionální změny, technologické změny nebo globalizace, ale je také ovlivněna, někdy i trvale, makroekonomickými šoky, jako např. nedávnou finanční krizí. Kapitola 6 na základě empirické analýzy 40 zemí OECD a BRIICS v průběhu 30 let zkoumá distributivní efekt makroekonomických šoků na příjmy i zaměstnanost a roli politik a institucí v jejich formování. Tato kapitola identifikuje zisky a ztráty a osvětluje, jak lze skloubit sdílení rizika s růstovými cíli:

- V horších časech jsou obecně nejvíce postiženy příjmy chudších obyvatel a pracovní místa pro mladé, přestože v dobrých časech dosahovaly také silnějšího růstu. V případech nedávných finančních krizí byly vysokopříjmové i chudé domácnosti zasaženy vážněji než střední třída.
- Reformy, kterými lze zlepšit sdílení rizik a současně podpořit růst a zaměstnanost, přinejmenším usnadněním realokace práce napříč ekonomikou, zahrnují liberalizaci trhů produktů, odstranění bariér obchodu a přímých zahraničních investic a snížení vysokého zdanění práce.
- Může se zdát, že mnohé programy sociální ochrany bezprostředně po minulých šocích zmírnily problémy související se ztrátou práce či příjmů u zranitelných skupin, avšak vzhledem k tomu, že takové projekty se mohou – pokud jde o práci a důchody – prodrazit, je zapotřebí věnovat jejich navrhování obzvláštní pozornost. Týká se to zejména štedrých podpor v nezaměstnanosti, vysokých minimálních mezd a striktní ochrany pracovních míst.
- V závislosti na rozsahu sociální ochrany a usnadnění realokace práce, který umožňuje nastavení příslušné politiky, lze státy klasifikovat do čtyř skupin. Většina zemí kontinentální Evropy zajišťuje sdílení

důchodového rizika primárně prostřednictvím programů sociální ochrany, zatímco anglicky mluvící a asijské země OECD se spoléhají zejména na instituce usnadňující realokaci. Severské země inklinují k obojímu, zatímco v nově se prosazujících ekonomikách není rozvinuta žádná třída institucí. Efektivní mix politik, který zajišťuje jak sdílení rizik, tak růstové cíle, je kombinací institucí usnadňujících realokaci – z čehož profitují oba cíle – a dobře naplánovaného systému sociální ochrany; jde tedy o mix, který prosazuje cíl dané ochrany při minimálních nákladech.

© OECD

Tento přehled není oficiálním překladem OECD. OECD-oversettelse.

Reprodukce tohoto přehledu je povolena, jsou-li uvedena autorská práva OECD a název původní publikace.

Vícejazyčné přehledy jsou překlady výtahů z publikací OECD původně publikovaných v angličtině a francouzštině.

Jsou zdarma k dispozici v internetovém knihkupectví OECD www.oecd.org/bookshop

Další informace vám poskytne Odbor pro legislativu a překlady při OECD, Ředitelství pro veřejné záležitosti a komunikaci rights@oecd.org, fax: +33 (0)1 45 24 99 30.

OECD Rights and Translation unit (PAC)
2 rue André-Pascal, 75116
Paris, France

Navštivte naši internetovou stránku www.oecd.org/rights

Read the complete English version on OECD iLibrary !

OECD (2012), *Economic Policy Reforms 2012. Going for Growth*, OECD Publishing.

doi: 10.1787/growth-2012-en